

v Fakulteto za turistične študije – TURISTICA (UPFTŠ) in tako postala enakopravna članica drugim petim fakultetam Univerze na Primorskem. V tistem obdobju je mag. Marjan Tkalcíč, kot soavtor, sodeloval tudi pri oblikovanju temeljnega strateškega dokumenta slovenskega turizma z naslovom “Razvojni načrt in usmeritve slovenskega turizma 2007 – 2011”. Iz zapisov v Cobissu ugotavljamo, da je bil med leti 1998 in 2011 mentor 163 diplomantom Turistice in avtor ali soavtor pri 59 člankih, skriptah, objavah in monografijah.

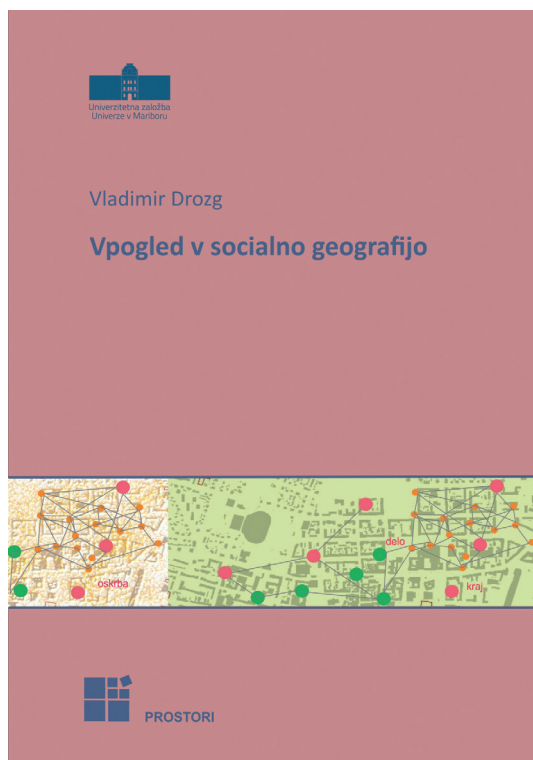
Univerza na Primorskem je mag. Marjanu Tkalciču leta 2006 podelila Zlato plaketo Univerze na Primorskem za njegov prispevek k razvoju UP Turistice in Univerze na Primorskem. Podpisani sem na Ministrstvo za izobraževanje in šport leta 2003 posredoval predlog za dodelitev priznanja za izjemne dosežke na področju visokega šolstva g. mag. Marjanu Tkalciču. Predlog žal ni bil sprejet. Nedvomno pa drži ugotovitev, ki so jo oblikovali na UP Fakulteti za turistične študije TURISTICA ob njegovi smrti, “da je bil dr. Marjan Tkalcíč ena ključnih osebnosti razvoja izobraževanja za turizem, zato se bo v zgodovino slovenskega visokega šolstva zapisal kot vizionar na omenjenem področju”. Pogreb cenjenega kolega in prijatelja je zaradi pandemije covid-19 potekal v ožjem družinskem krogu soproge Diomire, sina Marka in hčerke Darje Tkalcíč. Vsem družinskim članom in UP FTŠ Turistici izrekam globoko sožalje.

Anton Gosar

VPOGLED V SOCIALNO GEOGRAFIJO

Vladimir Drozg: Vpogled v socialno geografijo. Maribor, Univerzitetna založba, 2020, 145 str.

Oktobra 2020 je Univerzitetna založba Univerze v Mariboru izdala knjigo Vladimirja Drozga »Vpogled v socialno geografijo«. Krajše (145 strani) in koncizno delo je po svoji zasnovi univerzitetni učbenik, namenjen spoznavanju teoretičnih izhodišč ene izmed geografskih panog – socialne geografije. Besedilo gradi deset poglavij, ki jih lahko združimo v štiri dele. Uvodna razprava pojasnjuje mesto socialne geografije v sistemu geografske vede, prikazuje njen razvoj in različna razumevanja te geografske panoge. Drugi del seznanja bralca z vsebinami socialne geografije: prikaže dejavnike, pojasnjuje njihove socialne lastnosti in predstavi osnovne človekove dejavnosti. Jedro knjige je tretji del s predstavitevijo treh ključnih vsebin socialnogeografske teoretične koncepcije, ki logično sledijo spregi človek-socialna skupina, in sicer: socialni prostor, razumevanje časovne dimenzije ter učinki delovanja človeka in socialnih skupin. Četrty, sklepni del je zaključek z navedbo referenc.

Tako zaporedje predstavljenih vsebin bralcu – uporabniku ponuja zelo dobro gradivo za razumevanje socialnogeografskega pristopa. Delo odlikujejo terminološka jasnost, izpiljen jezikovni slog, znanstvena sistematika in didaktično prepričljivo pojasnjevanje tematik socialne geografije. Drozg pojasnjuje sorazmerno zapletene odnose med socialnimi skupinami na zelo razumljiv in privlačen način. Avtor se je zelo potrudil biti nazoren in jasen, ne da bi pri popreprostenju kakorkoli izgubil znanstveni slog razmišljanja. Jasna rdeča nit bo manj pozornega bralca ohranila v osredotočenosti na bistvo, bolj ambiciozne in radovedne pač peljala v možne širine človekovih družbeno-prostorskih interakcij ter sistematično znanstveno analizo. Socialna geografija je geografska panoga moderne in postmoderne dobe. V slovenskem okolju je doživela precejšen razmah in se usidrala kot eden od geografskih pristopov na geografskih šolah v Ljubljani in Mariboru, kjer se tudi predava kot samostojen predmet. Razumevanje pojma »socialna geografija« je po svetu precej različno, tako po konceptu in pristopih kakor po obravnavanih vsebinah. Razumevanje delovnih področij te panoge, teoretična zasnova in metodološka izhodišča so zato stvar temeljitega premisleka. Drozg je to predstavil kratko, jedrnato in jasno; zato je knjiga odlična popotnica za študij te panoge.

V srednjeevropskih socialnogeografskih šolah je osrednja pozornost namenjena človeku - akterju (dejavniku ali agensu), ki nastopa kot posameznik in v obliki manjših in večjih kolektivov. To so socialne skupine, sestavljene iz oseb s podobnimi značilnostmi in skupnimi interesi, dodatno pa so tu še različne okoliščine. Skupine so močnejše kot posameznik in tudi povezovanje ljudi v kolektive različne stopnje kohezivnosti daje posamezniku pri uresničevanju interesov več možnosti. Drozg je podrobno opisal socialne lastnosti, ki jih tvorijo različne značilne okoliščine, s katerimi je človek obdan, je v njih in z njimi. Starost, spol, narodna ali verska pripadnost so kategorije, v katerih posameznik je (biva ali obstaja), nekaj kar ga definira in predstavlja in do določene mere tudi usmerja ter vodi. Človekove dejavnosti so drugo bistveno polje razumevanja socialnogeografske koncepcije, v nekaterih šolah (na primer klasični Münchenski socialnogeografski šoli, s katero so slovenski geografi največ sodelovali) so imenovane »funkcije«. Vključitev vanje je za posameznika možnost, neredko pa tudi nuja. Te dejavnosti so bivanje, delo, izobraževanje, oskrba, prostčasne aktivnosti, družbeno življenje, promet in podobno. Na podlagi sodelovanja pri teh aktivnostih se oblikujejo socialne skupine. Tretji sklop predstavljajo prostorske in časovne dimenzije, v katerih se potem odražajo učinki delovanja posameznika in socialnih skupin. Te forme (oblike) so rezultat delovanja socialnih skupin in za raziskovalca sled ter dokaz obstoja/delovanja socialnih skupin. Drozg s tem ponuja bralcu globino razumevanja interakcije med človeškimi kolektivi, pogojenimi z usmerjenim področnim delovanjem, ter rezultati v prostoru ali kulturni pokrajini. Naslov knjige odraža prepričanje, da je ob veliki širini socialnih geografij po svetu smiselno najprej opraviti s spoznanji, ki so temelj razumevanja človekove individualne in kolektivne interakcije med družbo in obdajajočim okoljem.

Kot avtor pred nekaj leti izšle »Socialne geografije« (Zupančič, 2017) iz lastnih izkušenj vem, kako zahtevno je ločiti osnovne vsebine od ostalih, sicer privlačnih in morda potrebnih, a v končni posledici ne vedno nujnih vsebin. Drozg v temeljnih potezih izhaja iz dediščine srednjeevropskih socialnogeografskih šol, ki je v drugi polovici 20. stoletja igrala tudi na slovenskem geografskem prizorišču pomembno vlogo. Ko je četrterica najvidnejših nemških socialnih geografov predstavila temeljno delo »Sozialgeographie« (1977) in je to potem ostalo kar nekaj časa predmet povzemanj, diskusij in nadgrajevanja, se je zdel koncept (socialne) geografije zapleten. Drozg je v svojem delu na zelo izviren način zadevo popreprostil, in sicer s premiso prepričljivosti, ki je lastna tistim, ki teoretična ozadja zares temeljito razumejo. Kako predstaviti stvari jasneje? Ta napor je avtor v pričujočem delu nagradil s konceptualno jasnostjo, ki me kot predavatelja socialne geografije navdušuje. Zapletati je lažje kot predstaviti preprosto. Pristop je izviren in učinkovit: nekaj, kar smatram za odlično popotnico vsakomur, ki ga zanima osnovni vstop v socialnogeografska razmišljanja, pa tudi kaj bistveno več.

Jernej Zupančič